פד: יום הכיפורים פרק שמיני יומא

אלא בגדולי ישראל. ואפי' היכא דאפשר בנכרי מצוה בישראל שמא יתעצל הנכרי ולא יעשה וינא לידי סכנה: **מכבין** ומפסיקין בפני הדליקה. תימה לי דהוה ליה זו ואין צריך לומר זו כיון דאפי' לכבוי שרי כ"ש להפסיק וי"ל אפי' לאתויי כלים לדך רשות הרבים ולהפסיק בהן דס"ד אמינא דווקא לכבוי שרי אבל כולי האי להניח כלים לדך רשות הרבים מלאים מים לאיכא תרתי הוצאה והכנסה וגרס כיבוי ועוד ס"ד אמינא כיבוי שרי טפי שהוא גרוי יותר שיגיל אבל להניח כלים דילמא קודם שיגיאם תעבור הדליקה ונמצא שמילא שבת שלא לצורך קמ"ל: **הא** דפרוש בולהו הא דפרוש מקצתייהו. נראה לפרש דפרוש כולהו לאחר אחרת וילאו גם מסם ולא נשאר בהם עד אחד שנפלה עליו מפולת דאי פרוש לאחר אחרת ולא יצאו מסם מה לי אחר זו מה לי אחר אחרת הא דפרוש מקצתייהו שלא פירש מכאן לאותה אחר אחרת אלא אחד:

ולפקח

תא שמע דתני רבה בר שמואל עוברה שהריחה מאכילין אותה עד שתשוב נפשה ומי שנשכו כלב שוטה מאכילין אותו מחצר כבד שלו והחושש בפיו מטילין לו סם בשבת דברי ר"א בר' יסי שאמר משום ר' מתיא בן חרש וחכמים אומרים בזו ולא באחרת בזו אהייא אילימא אעוברה פשיטא עוברה מי איכא למאן דאמר דלא אלא לאו אסם שמע מינה רב אשי אמר מתני' נמי דיקא ועוד אמר רבי מתיא בן חרש החושש בפיו מטילין לו סם בשבת ולא פליגי רבנן עליה ואם איתא דפליגי רבנן עליה ליערבינהו וליתנינהו וליפלגו רבנן בסיפא ש"מ: מפני שספק נפשות הוא וכו': ל"ל תו למימר וכל ספק נפשות דוחה את השבת אמר רב יהודה אמר [ו]רב [א]אלא ספק שבת זו בלבד אמרו אלא אפילו ספק שבת אחרת היכי דמי כגון דאמדוה לתמניא יומי ויומא קמא שבתא מהו דתימא ליעבב עד לאורתא כי היכי דלא ניחול עליה תרי שבתא קמ"ל תניא נמי הכי [ז]מחמין חמין לחולה בשבת בין להשקותו בין להברותו ולא שבת זו בלבד אמרו אלא לשבת אחרת ואין אומרים נמתין לו שמא יבריא אלא מחמין לו מיד מפני שספק נפשות דוחה את השבת ולא ספק שבת זו אלא אפי' ספק שבת אחרת [ח]ואין עושין דברים הללו לא ע"י נכרים ולא ע"י [א] כותיים אלא ע"י גדולי ישראל ואין אומרין יעשו דברים הללו [ט]לא ע"פ נשים ולא ע"פ כותיים אבל מצטרפין לדעת אחרת ח"ר [י]מפקחין פקוח נפש בשבת והזריז ה"ז משובח ואין צריך ליטול רשות מב"ד הא כיצד ראה תינוק שנפל לים פורש מצודה ומעלהו והזריז ה"ז משובח ואין צריך ליטול רשות מב"ד ואע"ג דקא צייד כוורי ראה תינוק חוליא ומעלהו והזריז ה"ז משובח ואין צריך ליטול רשות מב"ד אע"ג דמתקן דרגא ראה שנגעלה דלת בפני תינוק שוברה ומוציאו והזריז ה"ז משובח ואין צריך ליטול רשות מב"ד ואע"ג דקא מיכוין למיתבר בשיפי מכבין ומפסיקין מפני הדליקה בשבת והזריז ה"ז משובח ואין צריך ליטול רשות מב"ד ואע"ג דקא ממכיך מכוכי וצריכא דאי אשמועינן בור משום דקא מיבעית אבל נגעלה דלת אפשר דיתיב בהאי גיסא ומשביש ליה באמגוזי צריכא: מכבין ומפסיקין: למה לי [יא]דאפי' לחצר אחרת אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל [יב]לא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב[יג] היכי דמי אי נימא דאיכא תשעה ישראל וכותי אחד ביניהו רובא ישראל נינהו [יד](אלא) פלגא ופלגא [טו]ספק נפשות להקל אלא דאיכא תשעה כותיים וישראל אחד הא נמי פשיטא דהוה ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי [טז]לא צריכא דפרוש לחצר אחרת מהו דתימא [יז]כל דפריש מרובא פריש קמ"ל דלא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב איני והאמר ר' אסי א"ר יוחנן תשעה כותיים וישראל אחד באותה חצר מפקחין בחצר אחרת אין מפקחין לא קשיא הא דפרוש כולהו הא [יח]דפרוש מקצתייהו ומי אמר שמואל הכי והתנן [יט]מצא בה תינוק מושלך אם רוב כותיים כותי ואם רוב ישראל ישראל מחצה על מחצה ישראל ואמר רב לא שנו אלא להחיותו אבל [כ]לייחסו לא ושמואל

הא דפרוש כולהו. הוא[ל] ואיתחזק ישראל בהאי חצר שנפלה בו מפולת מפקחין ואע"ג דגידי (ליה) לא אזלינן בתר רובא: **הא דפרוש מקצתייהו.** ולא ידעינן אי הוה ישראל בהאי חצר אזלינן בתר רובא הואיל ולא איתחזק: **והא תנן מינוק מושלך.** משנה היא בסדר טהרות בעיר שישראל וכותים דרים בה: **לא שנו.** דאם רוב ישראל מחזקינן ליה לישראל אלא להחיותו: **אבל לייחסו.** כגון אם נקבה היא שיהא כהן מותר בה לא ואפי' ליכא למיחש לאסופי כגון הנך דאמרי' במס' קידושין (דף עג:) תלי בדיקולא תלי פיתקא רמי חומרא משלטי הדמי' חיישינן שמא כותית היא וגיורת אסורה לכהונה ואע"ג דרוב ישראל מעלה עשו ביוחסין דבעינן תרי רובי כדאמרי' בכתובות בפ"ק (דף טו.): ושמואל

ע"ב דאמרי רב יוסף עוברה שהריחה וכו' ומי שנשכו וכו' והחושש בפיו וכו' ומכ"ש בזו. אינו מודיע ולא נאחרת: **בזו אהייא אי נימא אעוברה פשיטא.** וכי עוברה שהריחה ר' מתיא קתני לה שמא היא: **אלא לאו אסם.** קיימי דאילו אחאר כבד מנן פלוגתא במתני' ס"מ דכסס מודו: **לא ספק שבת זו בלבד.** לא שיהא ספק הנפשות לשבת זו אלא אפילו אין הספק לשבת זו דפשיטא לן דהיוס לא ימות אלא ספק שאם לא יעשו לו היוס שמא ימות לשבת הבאה: **והיכי דמי כגון דאמדוה.** רופאים לעשות לו הרפואה שמנה ימים: **לכברוהו.** רחילה שמא יבריא מאיליו: **על פי נשים.** אם נשים או כותים אומרים צריך אין מחללין על פיהן: **אבל מצטרפין לדעת אחרת.** כגון שנים אומרים צריך ושלשה אומרים אין צריך ואפה או כותי אומרים צריך מצטרפין למהוי פלגא ופלגא (א) וספק נפשות להקל: **פקוח.** דשקומברנ"ש בגע"ז בכל דבר שצריך לו לנפש להעביר שבת מות: **ואע"ג דצייד כווני.** עמו כל הני אע"ג דקאמר הכא משנה יתירה דייק דקתני ואינו צריך ליעול רשות למה ליה דתני הכא הא מני ליה והזריז ה"ז משובח אלא הא אמא לאשמועינן שאפי' הוא צריך לדבר: **עוקר חוליא.** כדי להפציל שפת הכור ויהא נוח ליכנס: **נגעלה דלת.** והתינוק נבעת: **למסכר כשיפי.** נסרים שצריך להם ליצאת אחרינא כשיפי קיסמין להדלקה: **ומפסיקין מפני הדליקה.** בכלים של מתכת או של חרס מלאים מים ובדליקה שיש בה סכנת נפשות קאמר: **דקא ממכיך מכוכי.** משפיל ומגיע הגחלים לגלות עליהם לערב: **דאדהכי והכי.** אם יגע לגיה דין ליאמל אזיל ליה לאיבוד: **משבש ליה.** מפתהו ומקרקש לו אגוזים: **דאפילו לאחר אחרת.** לדיקה באחר זו ונפשות באחר אחרת והם מוגים לו קטנים: **לא הלכו בפיקוח נפש אחר הרוב.** דאם ספק כותי או ספק ישראל מפקחין ואע"ג דרובא כותים הוו התם: **אי נימא תשעה ישראל וחד כותי.** וגפל' מפולת על אחד מהן ואין ידוע אם ישראל אם כותי הוא: **אלא דאיכא תשעה כותים וחד ישראל.** ואשמועינן דאף על גב דרובא כותים חיישינן שמא ישראל הוא ומפקחין הא נמי פשיטא דקי"ל כל קבוע כמחצה על מחצה דמי דנפקא לן בסנהדרין (כ) ובכתובות (כ) מוחרא לו פרט לזורק אבן לגו: **לא צריכא דפרוש לאחר אחרת.** ושם נפלה על האחד מפולת דבכל דוכתא אמרינן כל דפרש מרובא פרש במידי דגידי והכא לא אמרי' הכי ואע"ג דנפרישתן כולהו גידי:

מסורת הש"ס

(א) רש"י ד"ה אבל מ"ר. מצטרפין לתהי פלגא ופלגא. נ"ב וקשה הרי כדף פג. מבואר דבספק נפשות לא אזלינן בתר רוב דעות רק מחללין אותו מיד. א"כ למה לי להצטרף דעת אחת לו כותי הרי בי אומרים אין צריך אף ג' אומרים לא צריך אזלינן לחקל ע"כ נ"ל דלאיתא בגמ' כשנים אומרים אינו צריך וא' אומר צריך דצריך הצטרפות אחת שאומרת נ"כ צריך והו"ל פלגא ופלגא אבל כשנים אומרים צריך אז אין צריך הצטרפות אף אם ג' אומרים אין צריך לא אזלינן בתר רוב דעות אבל כשנים אומרים צריך וא' אומר אינו צריך אזלינן בתר רוב דעות גם הרא"ש ז"ל כתב דבש"י ז"ל לא סברינא לאזל מ"מ לפוקקים דס"ל לאוקומתא דלעיל נ"ל כמו שכתבתי:

הגהות הגר"א

[א] ולא ע"י קטנים אלא מ' כל"ל:

לעזי רש"י

דשקומברנ"ש (דרשקומברימינ"ט). חילוץ.

מוסף רש"י

ספק נפשות. דיני נפשות, דהא והלילו העדה כתיב (כתובות פו. ב"ק מד: סנהדרין עט.).

תוס' ישנים

לא צריכא דפרוס לאחר אחרת מ'. כלומר שפירשו כולם לאחר אחרת:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אבל מ'. מצטרפין לתהי פלגא ופלגא. נ"ב וקשה הרי בדף פג. מבואר דבספק נפשות לא אזלינן בתר רוב דעות רק מחללין אותו מיד. א"כ למה לי להצטרף דעת אחת לו כותי הרי בי אומרים אין צריך אף ג' אומרים לא צריך אזלינן לחקל ע"כ נ"ל דלאיתא בגמ' כשנים אומרים אינו צריך וא' אומר צריך דצריך הצטרפות אחת שאומרת נ"כ צריך והו"ל פלגא ופלגא אבל כשנים אומרים צריך אז אין צריך הצטרפות אף אם ג' אומרים אין צריך לא אזלינן בתר רוב דעות אבל כשנים אומרים צריך וא' אומר אינו צריך אזלינן בתר רוב דעות גם הרא"ש ז"ל כתב דבש"י ז"ל לא סברינא ליה לאוקומתא דלעיל בגמרא אבל מ"מ לפוקקים דס"ל לאוקומתא דלעיל נ"ל כמו שכתבתי:

עין משפט נר מצוה

(ו) א מיי' פ"ג מהלכות שבת הלכה כ סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שכח סעיף יא:
(ז) ב מיי' שם הלכה ג סמג שם טוש"ע שם סעיף יב:
(ח) ג מיי' שם הלכה טז ח סמג שם טוש"ע שם סעיף יג (וסיכון שכנו סעיף מז):
(ט) ד ה ו מיי' שם הלי כ סמ סמג שם טוש"ע שם סי' שכח סעיף כ:
(י) ז מיי' פט"ו מהלכות איסורי ביאה הלכה כה טוש"ע אה"ע סי' ד סעיף לג:

רבינו חננאל

(א) אסיקנא אלא למעוטי סם. (ב) אבר רב אשי אמתניתין (ג) מי שמעת לה, מדלא קתני (ד) שנשכו כלב שוטה אין (ה) אכילין אותו מחצר כבד (ו) לו, והחושש בפיו אין (ז) מטילין לו סם בשבת, דר' (ח) יסי בן חרש מתיר בשניהם. (ט) לא במי שנשכו כלב שוטה (י) יגי ובהא לא פליגי. ש"מ (יא) מטילין לו סם בשבת לא (יב) יגי ש"מ. וכל ספק נפשות (יג) דחה את השבת. תניא מחמין (יד) חמין לחולה בשבת בין (טו)בהברותו, (טז) אומרים נמתין היום (יז) שמא יבריא ולא נחלל את (יח) שבת, אלא מחמין לו מיד. (יט) פקו דוחה את השבת, ולא (כ) ספק שבת זו אלא ספק שבת (כא) אחרת. ואין אומרים יעשו (כב) דברים הללו על ידי נודים (כג) אלא על ידי קטנים אלא על (כד) גדולי ישראל. ואין עושין (כה) דברים הללו לא על ידי נשים (כו) ולא על ידי כותים, אבל מצטרפין (כז) לדעת אחרתא. ת"ר מפקחין (כח) פקוח נפש בשבת והזריז (כט) זה משובח ואין צריך (ל) ליטול רשות מבית דין. כיצד, (לא) ראה תינוק נפל לים פורש (לב) מצודה ומעלהו [ואע"ג] (לג) דיה כווני. ומי שראה תינוק (לד) נגעלה לבור עוקר חוליא מיד (לה) בשבת ומעלהו, ואע"ג דקא (לו) מיד דרגא. וכן מי שראה (לז) נגעלה דלת בפני תינוק (לח) שברה ומוציא התינוק, (לט) אע"ג דשקיל לה בשופינא. (מ) בין ומפסיקין מפני הדליקה (מא) בשבת, ובכל אלו כולן הזריז (מב) זה משובח ואין צריך (מג) ליטול רשות מבית דין. (מד) שלמי תני הזריז משובח (מה) ואל שאל (מו) והשואל הרי זה (מז) גזר דמים. ר' חייה בשם (מח) ר' יוחנן מבוי שכולו גוים (מט) ראל אחד רר בתוכו, נפלה (נא) מפולת מפקחין עליו (נב) בין ישראל ששם, עד (נג) אי א ב' אמוראין חד אמר (נד) עד חדשמו וחד אמר עד (נה) ורו. אמר שמואל לא (נו) הי כו בפקוח נפש אחר הרוב (נז) כו הא דרב דאמר [לא שנו (נח) אלא להחיותו ושמואל דאמר (נט) לא לייחסו את הגל כו' כבר (ס) דשנהו (סא) בבבא קמא.

(ס) יהושלמי לפנינו הכי והנשאל (סא) מנוטה והשואל ה"ז שופך (סב) ז וכ"ה בהגהת מיימון פ"ט. (סג) שבת ועי' בתה"ד סי' נח.
(סד) תוס' ל"ל בפ"ק דכתובות דף טו ע"ב.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com